



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

Trigesima causa. Terdena claret cognatio spiritualis. Quinque quæstiones
trigesimæ casæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

C. V. ¶ Non licet mulieri dimittere, quem
sciens servum accepit in
virum.

Item ex eodem, c. s. a

Si femina ingenua acceperit servum, sciens quod ser-
vus esset, habeat eum; quia i. omnes unum patrem
habemus in caelis. Vna lex erit viro & foeminae.

¶ Quia omnes unum patrem h. in c.] Verba haec non
sunt in Capitularibus, neq. apud Iuvenem part. 8. c. 32. ubi ipsa citat
capitularia. Sunt tamen apud eundem c. 164. ubi refertur ex concilio
apud Vermeriam, quem admodum nunc Gratianus.

C. VI. ¶ Servituti occasione dimitti non valet,
qua post contraversionem status in li-
bertatem afferre-
rit.

Item Gregorius lib. 6. epist. 11. seu cap. 165. ad
Fortunatum Episcopum.

Civis rei causa cum matre sua huc compulsus anno
preterito presentium venerit latius, fraternitas tua
cautus ob hoc, quod de servili fuerat conditione pulsata,
à suo noscitur eam removisse confortio, vosque hic posi-
tos asserunt promississe, ut si probare se liberam, adjuvan-
te Domino, valuisset, suo eam vos conjugio reformare-
tis. Fraternitas igitur vestra cognoscat, quod revelante
Deo libertatis auctore, approbata sit libera, nulla que in
eum macula servilis inventa est. His ergo cognitis, sine
mora aliqua viro per vos eam volumus marito restitui,
nec ulterius idem vir ejus argumenta sibi occasionis ut
exquirat, quibus eam possit abiecerit. Nam si à vobis
(quod non credimus) minime fuerit adimpletum, eam
que recipere forte distulerit, nos illud cognoscatis cum
dignitate vindicta correclutos.

¶ Cum dicitur: [sciens illum servum,] datur intelligi, quod
si nesciret illum servum esse, non cogitur eum ea manere. Quia
ergo haec & persona & conditionis dolum passa est, non cogitur ad-
herere ei, cuius fraudem decepta est: si vero liberum accepit, &
ille, ut causam praestes distulerit, se alioquin servum fecerit, nec ille
uxorem dimittere, nec illa ad vincula conjugii in servitutem re-
digi poterit.

C. VII. ¶ Occasione conditissimi dolose nuptiae,
vir non discedat ab ea, quam li-
bertatis tempore ac-
cepit.

Unde in Triburienf concilio.

¶ Perlatum f. est ad sanctam synodum, quod quidam
ingenuus ingenuam accepit uxorem, & post filiorum
procreationem occasione divortii cuiusdam servum se-
fecit, utrum necessarium mulierem tenere debeat: & si
tennerit, utrum illa quoque secundum secularem legem
servituti subijci debeat, quaesitum est. i. iudicatum est,
uxorem minime debere dimitti, non tamen ob Christi
legem mulierem in servitutem redigi: dum ille non ex
consensu conjugis se servum fecerit, quem libetum ipsa
maritum acceperat.

¶ Quaesitum est. ¶ Haec duo voces ab sunt à ceteris collectori-
bus praeter Magnificam. Lex vero secularis, cuius hic mentio fit, est
inter leges Longobardorum, ut in glossa dicitur.
¶ Quaeitur etiam, si servus cuius, alterius ancillam acceperit, an
sit conjugium inter eos.

a Et Capitul. lib. 3. cap. 18. & Sentent. ibidem. Barbat. lib. 3.
cap. 27. Ivo part. 1. cap. 12. & 13. Pamm. lib. 6. c. 42. b al. a-
quino. c. al. quino quia. ¶ arg. & alia verborum ductu. d. al.
aliquo occasione. e. infra. eadem, si femina. Sentent. ibidem.
f. Sentent. 4. dist. 36. Barbi. lib. 3. cap. 25. Ivo p. 2. c. 212. Pann.
lib. 6. cap. 99.

C. VIII. ¶ Legitima servorum conjugia ha-
bentur Domini non dar-
mant.

De his ut statutum est, in Concilio Cabilo-
nensi II. a. cap. 30.

¶ Ictum est nobis, quod quidam legitima servorum
conjugia & potestativa quadam praesentibus
dirimant, non attendentes illud Evangelium. i. Quo-
d Deus conjunxit, homo non separet. ¶ Videtur
sum est, ut conjugia servorum non dirimantur, cum
diversos Dominos habeant, sed in uno conjugio rem-
nentes, Dominis serviant suis. Et hoc in illis obstat
dum est, ubi legalis conjunctio fuit, & per voluntatem
Dominorum.

CAUSA XXX.

¶ Videtur popularum frequentia copulata, quoniam
sum de legitimitate suscipi, dum videtur & legi-
suscipere uxorem esse, dum videtur & legi-
suscipere uxorem, suscipere uxorem: non videtur
parari sibi in filium, & ex uxore filii filium
quam filio suo adoptivo, spirituali uxori, dum videtur & legi-
suscipere uxorem, suscipere uxorem, & conjugium
legitimum comparatur uxori sua vir aliam filii desponsatam
legitimum temporis efficitur, & alius eam duxit in uxorem.

¶ Quaeitur praeterea, an uxori sua debitum reddere tunc
proprium filium de sacro legitimitate suscipere.

¶ Secundo, an sponsata contrahatur nec inferatur.

¶ Tertio, an spiritualis, vel adoptiva filii naturalis quae
tenent.

¶ Quarto, an uxorem comparati uxori sua aliam duxit.

¶ Quinto, an clandestina desponsatio manifesti prolati.

QUESTIO I.

¶ Videtur proprium filium in spirituali filio
venis, uxori sua debitum reddere non videtur
auctoritate probatur. Nulla enim auctoritas pro-
bat, ut quis commatris sua carnaliter copuletur: sed
rem suam filii commatrem efficit: non ergo illi uxorem
copulari poterit.

C. I. ¶ Separantur viri ab uxoribus, qui
casu natos proprios eorum Episcopi
tenent.

Hinc Deus dedit sancti Romani ecclesiae Episcopi
papa, scribiti Constantino filii filii
ecclesiae Episcopi, & facti
dum filii.

¶ Pervenit ad nos Diaconus vester, sanctissimus
epistolam deferens, quod quidam viri de
praeterito sabbatho paschali die pro magno populo
incursum nescientes proprios filios suscipere ex
cetro sancto. Cupis ergo scire, si pro talibus
ne debeant viri ac mulieres ad propinqua
an non. Nos vero maxime ex hac re iniquitatem
rum Patrum nostrorum didici. Jam talia conjugia
vis hujus Apostolicae sedis, jam talia conjugia
finitis Isaac, Episcopus simulq. Hieronymus
civitatum 2. Episcopis etiam eorum civitatum

a Et in Cap. archiepiscopi, cap. 15. Sent. ibid. 2. Barbi. lib. 3.
cap. 25. c. 31. & part. 1. c. 167. Pann. lib. 6. c. 42. b al. a-
quino. c. d. Mart. 19. d. Sent. 4. dist. 42. Puz. lib. 1. c. 1. d. 1.
cap. 29. Burch. lib. 17. cap. 44. Ivo part. 1. cap. 91. Pamm. lib. 6.
cap. 127.

Mylen. a dicens: [Turpitudinem r patris tui, vel matris, vel fororis non revelabis; turpitu enim tua est.] Cum ergo propria consanguinitate jubetur abstinere, multo magis à spirituali nostri patris filia, o-

1 Turpitudinem. In decretis Zacharia (qua sunt in verborum) & quod Anselmum & Ivoenam habentur omnia ut in capite Leviticæ.

2 Cum ergo] Iacobus decretis sic legitur, Turpitudinem non revelare dicitur, dum à propria consanguinitate percipiuntur abstinere. Multo magis, &c.

3 Unde & omnes] Apud Anselmum est. Unde & o-

4 Eius sue filiam, quam de sacro fonte suscepit, nullus tradere audeat.

5 Item Zacharias & Doussedit.

6 Item oportet filiam, quam de sacro fonte suscepit, aliquando filio suo in matrimonium tradere; quia in divina sententia germani esse inveniuntur. Si autem forore commisit minime refrinxerit fræna

7 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

8 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

9 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

10 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

11 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

12 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

13 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

14 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

15 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

16 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

17 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

18 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

19 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

20 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

21 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

22 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

23 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

24 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

25 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

26 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

27 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

28 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

29 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

30 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

31 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

32 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

33 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

34 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

35 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

36 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

37 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

38 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

39 Item de hanc, qui huius perniciosæ temeritatis auctor, contra suam salutem despicens, impiissimum se miscuit matrimonio, per omnia sua fraternitas studeat separare, & pœnitentiam dignè submittere, quatenus ab æterna eruditione damnatione animam eius lucreris.

C. VI. PALEA.

Per adoptionem qua sita fraternitas eousque impedit nuptias, donec manet adoptio: ideoque eam, quam pater meus adoptavit, & emancipavit, porero uxorem ducere. Aque, & si me emancipato, illam in potestate retinuerit, poterimus jungi matrimonio. Itaque volenti generum adoptare, suaderet, ut filiam emanciper. Similiter suaderet ei, qui velit nuptum adoptare, ut emanciper filium.

Hæc palea habetur in aliquot vetustis, à quibus cæteræ abesse solent, & non distinguuntur à superiore capite.

3. pars. Si quis vero aliquo fortuito casu filiam suam commatris uxorem acceperit, non cogitur eam dimittere.

C. VII. ¶ Non cogitur quis dimittere filiam suam commatris, quam ducat in conjugium.

Unde in Triburiensi concilio legitur, s. 47.

¶ Illud a etiam nec canonica institutione definitum, nec interdictione aliqua refutamus, sed propter eos, qui diverse de eo sentiunt, hoc loco aliquid commemoramus. Si quis lux spiritualis commatris filiam fortuito, & ita contingente rerum casu in conjugium duxerit, consilio maturiori servato eam habeat, atque honeste legitimo conjugio operam det.

QVÆSTIO IV.

1 R. Etiam vero compatris uxoris sue nullus in conjugium ducere potest.

C. I.

Unde Nicolaus Papa scribit Constantinensi Episcopo Salomonis.

¶ Sicutatur b à nobis sanctitas vestra, si aliquis homo duas commatres habere valeat, unam post alteram. In quo meminisse debet scriptum esse: [Erunt duo in carne una.] Ita que cum constet, quia vir & mulier una caro per connubium efficiuntur, restat nimirum virum compatrem constitui illi mulieri, cujus matrimonio assumpta uxor commater esse videbatur: & idcirco liquet, virum illi foemina non posse jungi in copula, quæ commater ejus erat, cum qua idem fuerat una caro effectus.

C. II. ¶ Ocho annis pœnitent, qui duabus commatribus concubuit.

Item ex concilio Chalcedonensi.

¶ Si pater & filius, aut duo fratres cum una muliere, aut si cum matre & filia, aut cum duabus fororibus, aut cum duabus commatribus aliquis concubuerit, secundum antiquam & humaniorem definitionem octo annis pœnitent.

¶ In concilio Chalcedonensi nihil huiusmodi exat tractatum, aut definitum. Ex eo tamen refertur etiam in fragmento panitentialis inveniit auctor: eodem modo etiam infra c. post uxorem.

C. III. ¶ Nullus duabus commatribus concubuit.

Item Innocentius Exuperio Tolosano Episcopo.

¶ Si d. quis ex uno conjugio filium aut filiam alterius de sacro fonte suscepit, aut ad christum tenuerit, vel Christianitatis ministerium & dederit, ambo de vir & uxor compatres existunt parentibus infantis, quia vir & mulier caro una effecti sunt.

1 ¶ Et uno] In plerisque vetustis exemplaribus, & eadem collectione decretorum inveniit auctori, legitur, si quis unus ex conjugio. In epistola vero Innocentii Exuperio Tolosano Episcopo scripta, hoc non habetur.

2. pars. Econtrario invenitur in concilio Triburiensi, cap. 47.

a. Sen. ibid. Barab. lib. 17. c. 46. Ivo pag. 697. b. Sen. ibid. Ivo p. n. c. 137. c. pag. 631. Pan. lib. 2. c. 28. c. Gen. d. Boet. lib. 11. c. 6. e. al. m. Barab. c. 47.



C. VI. *In concilio Trositano, & capitularibus sequitur, & ritibus voritur.*
C. VII. *Quæritur sponsus & sponsa ad benedictionem accedant.*
Item ex concilio Carthaginiensi 4. c. 17.
 Sponsus & sponsa cum benedictionibus sunt a sacerdote, & parentibus suis, vel a paranympis offerantur: qui cum accepissent benedictionem, eadem nocte pro reverentia ipsius benedictionis in virginitate permaneant.

C. VIII. *Offertur] Sequatur, in ecclesia sacerdoti, qua dicitur in concilio Arelatensi 4. c. 17.*
 Sponsus & sponsa cum benedictionibus sunt a sacerdote, & parentibus suis, vel a paranympis offerantur: qui cum accepissent benedictionem, eadem nocte pro reverentia ipsius benedictionis in virginitate permaneant.

C. IX. *Quæritur si sponsus & sponsa ad benedictionem accedant.*
 Item ex concilio Arelatensi, c. 6.
 Nuptia sine dote fiat conjugium: juxta possibilitatem huiusmodi: nec sine publicis nuptiis quicquam daretur, sed uxorem ducere presumat.

C. X. *Quæritur si sponsus & sponsa ad benedictionem accedant.*
 Item ex concilio Arelatensi, c. 6.
 Nuptia sine dote fiat conjugium: juxta possibilitatem huiusmodi: nec sine publicis nuptiis quicquam daretur, sed uxorem ducere presumat.

C. XI. *Quæritur si sponsus & sponsa ad benedictionem accedant.*
 Item ex concilio Arelatensi, c. 6.
 Nuptia sine dote fiat conjugium: juxta possibilitatem huiusmodi: nec sine publicis nuptiis quicquam daretur, sed uxorem ducere presumat.

C. XII. *Quæritur si sponsus & sponsa ad benedictionem accedant.*
 Item ex concilio Arelatensi, c. 6.
 Nuptia sine dote fiat conjugium: juxta possibilitatem huiusmodi: nec sine publicis nuptiis quicquam daretur, sed uxorem ducere presumat.

C. XIII. *Quæritur si sponsus & sponsa ad benedictionem accedant.*
 Item ex concilio Arelatensi, c. 6.
 Nuptia sine dote fiat conjugium: juxta possibilitatem huiusmodi: nec sine publicis nuptiis quicquam daretur, sed uxorem ducere presumat.

C. XIV. *Quæritur si sponsus & sponsa ad benedictionem accedant.*
 Item ex concilio Arelatensi, c. 6.
 Nuptia sine dote fiat conjugium: juxta possibilitatem huiusmodi: nec sine publicis nuptiis quicquam daretur, sed uxorem ducere presumat.

permanere oportet. Si & clandestina conjugia contra legem quidem sunt, tamen contra illa diffinitio non posita, quia ex legitimo voto subsequente corroborantur. Vnde Evaristus cum dixisset a [clandestina] conjugia non sunt conjugia, sed adulteria] addidit [nisi voluntas priora suffragaverit, & uti faciantur legitima.]

C. IX.
 Hinc etiam in novellis.
 Si quis b. divinis tactis scripturis juraverit mulieri, legitimam se eam uxorem habiturum, vel in oratorio tale sacramentum dederit, sit illa legitima uxor, quamvis nulla dos, nulla scriptura alia interposita sit.

C. X. *Apud Iulianum antecessorem, ex quo videtur sumptum hoc capitulum, sequitur, si tamen ei conjuncta fuerit.*
 Huius respondetur. Conjugia, que eadem contrahuntur, non negantur esse conjugia, nec jubentur dissolvi, si utriusque confessione probari poterint: verum tamen prohibentur, quia mutata voluntate alterius eorum, alterius confessione fides iudici fieri non potest. Unde publice, cum alterius vita in alteram partem se transferunt, pro prioris conjugio, quod iudici incertum est, sententia ferri non potest. Incerta enim [ut dixit Papa scribit & Episcopi per Hispaniam constituta] nemo Pontificum iudicare presumat: & quantum vera sint, tamen credenda non sunt, nisi que certa iudicio comprobantur, nisi que manifesto iudicio convincantur; nisi que iudicaria ordine publicantur. Hinc etiam Victor Papa a scribita Theophilo Episcopo. [Interea, charissime, nullatenus iudicemus quousque veniat & Dominus, qui latentia producat in lucem, & illicita ab abscondita tenebrarum] & manifestabitur consilia cordium. Quæritur enim vera sint, non tamen credenda sunt, nisi que manifestis iudiciis comprobantur, nisi que manifesto iudicio convincantur, nisi que iudicario ordine publicantur.]

C. XI. *Ante ipsam probationem nullus est iudicandus aut damnandus.*
 Item Evaristus Papa, epist. 2. omnibus Episcopis.

C. XII. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XIII. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XIV. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XV. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XVI. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XVII. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XVIII. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XIX. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XX. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XXI. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

C. XXII. *Non sunt aliqua iudicanda prius, quam certis demonstrantur indicia.*
 Item Eleutherus Papa, b. epistola ad Galatas provincias.

Ex praemissa manifeste colligitur, quod pro incertis a certis recedendum non est: nec in re dubia, certa danda est sententia. Cuius autem fides danda sit, nisi testium approbatione, vel legitima confessione iudici fieri non valeat, testes autem auctoritate Galvani Papae a de alio casu vel negotio testimonium dicere non valent, nisi de his, quae sub eorum praesentia facta reseruntur; apparet clandestina conjugia idcirco esse prohibita, quia cum alter eorum conjugalem affectionem se ad alterum habuisse negare voluerit, legitimum probationibus convicti non poterit, qui sub deficientibus, iudici sententia rite absoluitur, verum adulterius utque innoxius, dum utroque ex utroque reverentia alii se copulaverit b.

CAUSA XXXI.

Mortuo cuiusdam alius conjugii: eos mortuo, adulter adulteram sibi in uxorem accepit: sitam ex ea susceptam eundem in conjugem se daturum iuravit: illa assensum non prebuit: deinde pater alii eam tradidit: a primo repulsi.

1. Queritur an postea duci in conjugium, quae prius est pollicita per adulteram.
2. Secundo, an sita invita sit tradenda alii.
3. Tertio, an post patris sponsionem illa possit nubere alii.

QVÆSTIO I.

Adulterio pollicita non ducatur ab eodem in conjugium, auctoritate Leonis Papae, quae dicitur.

C. I. *Adulterio pollicita non ducatur ab eodem in conjugium.*

Nullus e ducat in matrimonium, quam prius pollicita adulterio.

C. II. *Lex alii ducere in matrimonium, quam prius pollicita adulterio.*

Sed Augustinus contra testatur, scribens ad Valentianum de nuptiis, & concupiscentia, lib. 1. cap. 10.

Denique d mortuo viro, cum quo verum conubium fuit, fieri i potest conjugium, cum quo praesens adulterium. Item in libro de bono conjugali, c. 12. *¶* Postquam fieri nuptias ex personis male coniunctis, honesto placito postea consequente, manifestum est.

¶ Fieri potest conjugium] In ditionibus operum B. Augustini, & uno Vaticano codice, unoque item Gratiani exemplari legitur, fieri verum conubium non potest. In duobus vero Vaticanis recentioribus ejusdem libri abest negatio.

Hae ultima auctoritates Augustini de concubinis loquuntur, perhibent concubinas posse transire ad honestum placitum nuptiarum. Prima auctoritas Augustini loquitur de repudiata, quoniam, dum vivente viro suo quocunque ducit in conjugium, committit adulterium: cuius adulterii aliquando habet veniam, dum ejus copula creditur esse licita. ¶ Illud vero Leonis Papae de ea intelligendum est, quae a viro suo non erat repudiata, cuius vivebat vir, reddens ei conjugale debitum.

C. III. *¶ Nullus ducatur in conjugium, quam pollicita prius per adulterium.*

Unde in concilio apud Altham habito praesente Conrado Rege statutum est, cap. 6.

Illud e vero communi decreto, secundum canonum instituta definimus & praedictamus, ut si quis cum uxore alterius eo vivente fornicatus fuerit, mortuam marito, synodali iudicio aditus ei claudatur illicitus, ne

a 3. Quae 9. testes. b vide conf. mortuo synodi Trid. sess. 24. in decr. de reser. marit. c. 1. c. Sem. 4. dist. 31. d. Sem. ibid. For p. 3. c. 10. Pann. l. 6. c. 45. e. In Tribur. cap. 11. Barb. l. 3. c. 7. f. For p. 4. l. 21. Pann. l. 7. c. 10.

ulterius ei conjugatur matrimonio, quam prius pollicita adulterio. Nolumus enim, nec Christianae religio permittit, ut ullus ducatur in conjugium, quam prius pollicita per adulterium.

Hic subaudiendum est, nisi prius per aliam penitentiam, & si mortem viri machinatus fuerit: vel si vivente viro pollicita non dedit, se sumpturum cum eam in conjugem, si prius non pervenerit.

C. IV. *¶ Post mortem viri non potest adulteram in conjugium ducere, qui vivo vivente iuramentum sibi futurum nuptiarum praebuit.*

Unde in concilio Triburensi legitur.

Relatum a est auribus sanctorum sacerdotum, quoddam alterius uxorem supio violasse, & in ipsa uxore viva viro suo, iuramentum dedisse, ut post mortem mariti mortem, si supervivisset duceret uxorem, quod & factum est. Tale ergo conubium prohibendum & anathematizamus.

¶ Huius capituli sententia quidem est in casu, & concilio Triburensi, quod extat. Sed cum Barthardus hoc casu de se dicitur alterius esse, quod desideratur.

C. V. *¶ Post mortem uxoris non potest adulteram in conjugium ducere, quam vivo vivente per adulterium pollicita.*

Item in eodem b.

Si quis e vivente marito conjugem illius e adulterio accipit, & eo in proximo de sancto, eadem se dimittit, committit publice penitentiam praestaturus. De quo etiam post penitentiam praestata expedierit, servabitur regula: nisi forte vir mortuus fuerit, qui mortuus fuerat, occidisse nocentem, quod si probatum fuerit, sine ulla spe conjugationis perpetuo cum penitentia.

¶ Barthardus & Ivo citant ex concilio Medani, ubi dicitur, adul. c. cum haberet. Clementi vii. hoc testum citat in concilio Triburensi, ut Gratianus & Panormia.

¶ Praefatam] In Meldensi legitur, praefata, in concilio jam in ea tradita, c. 65. Et extat infra, g. 2. f. 100.

C. VI. FALEA.

[Item ex concilio apud Vermerias.]

Si qua e mulier in mortem mariti sui cum adulterio occiderit, si ipse vir aliquem illorum de posteritate filii, potest (ut nobis videtur) ipsam uxorem ducere, & si voluerit aliam ducere. Ipsa autem adulterii penitentiae subiecta abique spe conjugii maneat.

¶ Haec palea est in multis vestigiis exemplaribus, & in quibusdam locis esse non solet. Citatur autem ex concilio apud Vermerias in excerptu decretorum monasterii B. Trudonis, & quodlibet & Ivo nec: quamvis in Decret. tit. de divor. c. 1. p. 100. vulgaris codicibus sit. Ex concilio apud Vermerias, quidem in titulo huius paleae legatur, ex concilio Eboracensi apud Vermerias. Inducta vero est ad hunc locum, ut scilicet ad sequens capitulum. Palsarium cum dicitur, quod in titulu occasione huiusmodi innotuit dicit.

¶ Et si voluerit aliam ducere] In Decretalibus autem legitur, potest ipse post mortem uxoris suae, si voluerit, aliam ducere.

a Sem. 4. dist. 31. Barb. l. 3. cap. 11. For p. 4. c. 10. cap. 9. b In Medlensi cap. 65. c Barb. l. 3. c. 7. d Sem. l. 3. c. 15. e al. sublegatur. e c. 10. dist. 31. For p. 4. l. 21. Pann. l. 7. c. 10.